

بیماری فاویسم چیست؟ چگونه مبتلا نشویم؟

19 مرداد 1402

بیماری فاویسم یک بیماری خونی و ارثی است که به دلیل نقص یا کمبود یک آنزیم در گلبول‌های قرمز به وجود می‌آید. این بیماری بدن‌بال مصرف باقلا (سبز و خام و یا فریز شده)، برخی داروها و یا ابتلا به بعضی از عفونت‌ها در بدن ظاهر می‌شود. همچنین شیر مادر باعث انتقال این بیماری به کودکان زیر یک سال می‌شود. البته بیماری فاویسم اغلب در پسران زیر ۵ سال مشاهده می‌شود.

بیماری فاویسم در نواحی شمالی و جنوبی ایران (سواحل دریا) بیشتر رواج دارد. این بیماری در اثر کمبود آنزیم گلوکز ۶ فسفات دهیدروژناز گلبول قرمز ایجاد می‌شود که شایع‌ترین نقص آنزیمی در دنیا است و منجر به ایجاد طیف وسیعی از بیماری‌هایی نظیر کم خونی همولیتیک حاد، زردی نوزادی و همولیز مزمن گلبول‌های قرمز خون می‌شود. این آنزیم نقش مهمی در احیای اکسیدان‌های تولید شده در گلبول‌های قرمز ایفا می‌کند.

بنابراین زمانی که کودک دچار کمبود این آنزیم مهم در بدن شود و در معرض اکسیدان قرار گیرد، مبتلا به همولیز و در اصطلاح بیماری فاویسم می‌شود.

علائم بیماری فاویسم

کودکان با مصرف برخی داروها و یا باقلا به هر شکل و یا ابتلا به برخی عفونت‌ها، ۲۴ تا ۴۸ ساعت ممکن است علائم زیر را تجربه کنند:

تهوع، استفراغ

تب

زرد شدن سفیدی چشم

دل درد

کم شدن ادرار و تیره شدن رنگ ادرار

رنگ پریدگی و زرد شدن پوست

روش تشخیص بیماری فاویسم

بیماری فاویسم را می‌توان تنها از طریق آزمایش خون تشخیص داد.

درمان فاویسم

این بیماری درمان قطعی برای ژن عامل ندارد و تنها پیشگیری از تخریب گلبول های قرمز و پرهیز از مواجهه با مواد اکسیدان، اقدام موثر می باشد. در صورت مشاهده علائم ذکر شده باید هر چه سریعتر به پزشک مراجعه نمایید. تجویز سرم به مقدار کافی و در برخی موارد تزریق خون، تنها راه درمان فاویسم می باشد.

دلیل منع مصرف باقالا برای برخی افراد

باقالا از جمله مواد اکسیدان است. مواد اکسیدان باعث می شود گلبول های قرمز فاویسمی ها از بین بروند و پاره شوند این بیماری می تواند گاهی با بوئیدن گل و گرده های باقالا و عبور از کنار مزارع باقالا بروز نماید.

باقالا از جمله مواد غذایی اکسیدانی است که دارای موادی به نام «ویسین» یا «کوویسین» است که در مجرای گوارش و طی فرآیندهای شیمیایی عمل هضم، به «دی ویسین» و «ایزور آمیل» تبدیل می شوند. همولیز گلبول های قرمز در بیماران مبتلا به فاویسم، موجب بروز یک نوع کم خونی به نام کم خونی همولیتیک می گردد.

این مواد در باقالا از اکسیدان های قوی به شمار می روند و به محض تماس با غشای گلبول قرمز در افرادی که کمبود آنزیم گلوکز ۶ فسفات دهیدروژناز را دارند، گلبول های قرمز را از بین می برد و شخص به فاویسم مبتلا می شود.

در برخی موارد بیماری فاویسم، عوارض خیلی شدید و مهلکی ایجاد می کند که افراد از خوردن باقالای تازه به شدت هراس پیدا می کنند. علاوه بر این، فاویسم با بوئیدن گل و گرده های باقالا نیز به وجود می آید.

برخی داروها نیز مانند باقالا ، فرد را مبتلا به فاویسم می کند، مانند آسپیرین با دوز بالا، داروهای ضد مالاریا، برخی آنتی بیوتیک ها، نفتالین، حنا و عوامل عفونی که توانایی تخریب گلبول های قرمز را دارند.

بیماران فاویسمی از مصرف چه مواد و دارو هایی باید اجتناب کنند؟

باقالا

اسپیرین (آ.اس.آ)

سولفاستامید ها

ویتامین k

کوآتریموکسازول

حنا و سدر

نیترو فورانتوئین، فورازولیدون، نیترو فورازون، آسکوربیک اسید، کلرامفنیکل، کلروکین، متیلن بلو، نالیدیکسیک اسید، فنازوپریدین، پروبنسید و استامینوفن با دوز بالا

فتالین و حشره کش‌ها

راه‌های پیشگیری از بیماری فاویسم

یکی از راه‌های جلوگیری از بروز بیماری فاویسم، دو لپه کردن باقالا و جوشانیدن آن است که باید در آخر، آب جوشیده را دور بریزید. همچنین پخت باقالا همراه با روغن و ادویه‌های گرم مانند گلپر، دارچین، آویشن، میخک و فلفل، عوارض احتمالی این بیماری را کاهش می‌دهد. البته باید توجه داشت که اغلب بیماران فاویسمی در حالت عادی، هیچ علائمی از بیماری ندارند و تنها در صورت مصرف باقالا و یا برخی داروها، دچار عوارض می‌شوند.

عوارض کلی مصرف باقالا

لازم دانستیم در این بخش نگاه کلی داشته باشیم به عوارض مصرف باقالا که شامل:

افرادی که به کلسترول خون بالا، تصلب شرایین، دل درد، سنگ اورات، فشار خون بالا، افسردگی، نفخ، اسیداوریک بالا، خارش پوستی و صرع هستند نباید بیش از اندازه باقالا مصرف کنند.

خودداری از مصرف باقالا هنگام شب، زیرا موجب بی‌خوابی می‌شود.

ایجاد نفخ و احساس سنگینی در معده؛ برای پیشگیری از این عارضه باقالا را در آب جوشانده و سپس آب را دور بریزید. باقالای کهنه و بدون پوست نسبت به باقالای تازه با پوست، نفخ کمتری ایجاد می‌کند.

مصرف باقالا همراه با ماست موجب دل پیچه می‌شود.

مصرف بیش از اندازه باقالا، منجر به ایجاد تاول در دهان می‌شود.

برخی از افراد اعتقاد دارند که مصرف باقالا در بارداری، باعث افزایش احتمال ابتلای جنین به بیماری فاویسم می‌شود. البته این موضوع اثبات نشده است اما بنابر احتیاط بهتر است قبل از مصرف با پزشک خود صحبت نمائید.

باقالی دارای مقادیر قابل توجهی تیرامین است، بنابراین افراد تحت درمان با داروهای مهار کننده نظیر فنلزین، ایزوکاربوکسازید و نیز مبتلایان به میگرن می‌بایست از مصرف باقالا اجتناب کنند.

مصرف باقالای تازه ممکن است تولید مسمومیت و حساسیت شدید و در موارد نادر موجب مرگ شود. بنابراین باید در خوردن باقالای تازه و خام احتیاط کنید.

مشاوره حال خوب

ارائه خدمات مشاوره ای

- خانواده
- ازدواج
- زوج درمانی
- تحصیلی
- انگیزشی
- گنگور

برنامه ریزی درسی و انتخاب رشته نهم

تلفن هماهنگی:

۰۹۱۰۲۹۰۴۷۵۸

هشدارهای لازم

کودکان مبتلا به فاویسم، فقط در خوردن باقالای خام و پخته مجاز نیستند. از تماس کودک با پوست باقالا نیز جلوگیری کنید و این کودکان را به مزارع باقالا نبرید.

برای کودکان فاویسمی، هیچ دارو و مکمل ویتامینی را بدون نظر پزشک به کودکان ندهید و پزشک را از وجود بیماری کودک، مطلع نمایید.

در صورت شیردهی به کودکان فاویسمی، مادر شیرده نیز نباید از باقالا استفاده کند و در صورت مصرف آن، باید تا ۳ روز به کودک شیر مادر داده نشود.

از تماس کودک با برخی مواد شیمیایی نظیر نفتالین، بنزن و حشره کشها جلوگیری کنید.

در صورت مشاهده علائم حمله فاویسم به درمانگاه یا بیمارستان مراجعه کنید.